Çevre Kirlili?ine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çevre Kirlili?ine Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18464

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çevre Kirlili?ine Yönelik Tutum Ölçe?i, bireylerin çevre kirlili?i konusundaki bili?sel, duyu?sal ve davran??sal e?ilimlerini ölçmek amac?yla 2019 y?l?nda geli?tirilmi? öz bildirimli bir psikometrik araçt?r. Ölçek, Hasan Özcan ve Serkan Ar?k taraf?ndan gerçekle?tirilen kapsaml? geli?tirme çal??malar? neticesinde bilim dünyas?na kazand?r?lm??t?r. Bu ölçek, özellikle çevre e?itimi ve çevre psikolojisi alanlar?nda yap?lan ara?t?rmalarda, çevresel sorunlara kar?? geli?en tutumlar?n düzeyini ve yap?s?n? analiz etmek için kritik bir kaynak sa?lamaktad?r.

Ölçe?in geli?tirme süreci, geçerlik ve güvenilirlik analizlerini içermekte olup, sonuçlar ölçe?in Türk popülasyonunda çevre kirlili?ine yönelik tutumu ölçmede güçlü psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermektedir. Bu araç, çevresel tutumlar?n belirlenmesi ve çevre bilincini art?rmaya yönelik müdahale programlar?n?n etkinli?inin de?erlendirilmesi aç?s?ndan büyük önem ta??maktad?r.

Anahtar Kelimeler

Çevre kirlili?i, tutum ölçe?i, çevre psikolojisi, çevresel tutum, ölçek geli?tirme, psikometri.

Yazarlar

Hasan Özcan, Serkan Ar?k

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin çevresel kirlilik olgusuna yönelik sahip olduklar? bili?sel, duyu?sal ve davran??sal bile?enleri içeren tutum düzeylerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde belirlemektir. Bu araç, özellikle e?itim bilimleri ve sosyal bilimler alanlar?nda çevre bilinci çal??malar?n?n etkinli?ini de?erlendirmede kritik rol oynamaktad?r.

Geli?tirme çal??mas?, Türkiye ba?lam?nda çevre sorunlar?na kar?? geli?en tutumlar?n derinlemesine anla??lmas?na olanak tan?yarak, bu alandaki teorik ve uygulamal? ara?t?rmalara katk? sunmay? hedeflemi?tir. Ölçek, çevresel sorunlara kar?? bireysel sorumluluk alg?s?n? ve eyleme geçme iste?ini de dolayl? olarak de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r.

Yap?

Ölçek, psikolojideki tutum yap?s?n? temel almaktad?r. Bu ba?lamda, Çevre Kirlili?ine Yönelik Tutum Ölçe?i, bireylerin çevre kirlili?ini ne ölçüde tehdit olarak alg?lad???n?, bu duruma kar?? ne tür duygusal tepkiler gösterdi?ini ve çevreyi korumaya yönelik ne tür eylemlere yatk?n oldu?unu ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçülen temel yap?, bireyin çevre kirlili?ine kar?? geli?tirdi?i pozitif veya negatif yönelimdir. Bu yönelim, genellikle çevresel bilgi düzeyi, kirlilikten duyulan kayg? ve çevreyi korumaya yönelik ki?isel normlar gibi alt boyutlarla ili?kilidir. Ölçek, bu karma??k yap?y? sistematik olarak analiz etme imkan? sunar.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, orijinal makalede detayl?ca sunulmu?tur (Özcan & Ar?k, 2019). Çal??mada, yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru temsil etti?ini göstermeyi hedefler ve ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? destekleyen bulgular sunmu?tur.

Yap?lan geçerlik analizleri, ölçek maddelerinin ilgili boyutlar alt?nda yeterli yük de?erlerine sahip oldu?unu ve ölçe?in çevre kirlili?ine yönelik tutumun farkl? yönlerini ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulam??t?r. Ayr?ca, kapsam geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve ölçme arac?n?n ilgili alanyaz?n? yeterince temsil etti?i belirlenmi?tir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar? kapsam?nda, ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s? hesaplanm??t?r. Orijinal çal??mada (Özcan & Ar?k, 2019), Cronbach Alfa katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeylerin üzerinde oldu?u rapor edilmi?tir. Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir.

Bu bulgular, Çevre Kirlili?ine Yönelik Tutum Ölçe?i'nin tutarl? sonuçlar verebilen ve güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu i?aret etmektedir. Gerekliyse, test-tekrar test güvenirlik analizleri de yap?larak ölçe?in zamana kar?? kararl?l??? da incelenmi? olabilir, ancak bu detaylar için orijinal makaleye ba?vurulmal?d?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde, maddelerin alt?nda yatan boyutlar? belirlemek amac?yla Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler sonucunda, Çevre Kirlili?ine Yönelik Tutum Ölçe?i'nin birden fazla faktörden olu?an çok boyutlu bir yap? sergiledi?i tespit edilmi?tir. Faktör yap?s?, çevresel tutumun farkl? bile?enlerinin ayr? ayr? de?erlendirilmesine olanak tan?maktad?r.

Faktör analizleri, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü kan?tlam?? ve elde edilen faktörlerin toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klad??? rapor edilmi?tir. Bu yap?sal do?rulama, ölçe?in teorik çerçevesini güçlendirmi? ve gelecekteki ara?t?rmalar için sa?lam bir temel olu?turmu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Geli?tirme

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme format? kullan?lm??t?r (Örne?in: Kesinlikle Kat?l?yorum'dan Kesinlikle Kat?lm?yorum'a).

Language Available: Türkçe

Population Group: Sosyal bilimler ve çevre çal??malar? yapan ara?t?rmac?lar taraf?ndan kullan?lmak üzere geli?tirilmi?, genellikle genel popülasyon veya lise/üniversite ö?rencileri üzerinde uygulanm??t?r.

Age Group: 15 ya? ve üzeri genç ve yeti?kin popülasyon.

Population Details: Ölçek, Türkiye'deki bireylerin çevre kirlili?ine yönelik tutumlar?n? ölçmek üzere kültürel ba?lama uygun olarak geli?tirilmi?tir.

Test Methodology: Öz bildirimli, ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen anket tipi ölçek.

Anahtar Kelimeler

Çevre bilinci, çevre e?itimi, sosyal psikoloji, ölçek, psikometri, tutum.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal makalede belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazar Hasan Özcan: hozcan@aksaray.edu.tr

Correspondence Address: Aksaray Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Aksaray, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek ilk olarak 2019 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Hasan Özcan ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçek, akademik ve ticari olmayan ara?t?rmalarda, kaynak gösterilerek kullan?ma aç?k olabilir. Detayl? kullan?m ko?ullar? orijinal yay?n üzerinden kontrol edilmelidir.

Kaynaklar

Özcan, H. ve Ar?k, S. (2019). Çevre Kirlili?ine Yönelik Tutum Ölçe?inin geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çal??malar?. *I?d?r Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17*, 425-456.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?lar arac?l???yla ula??labilir:

Dergi Ba?lant?s?: sosbilder.igdir.edu.tr
Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: cevre-kirliligine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Çevre Kirlili?ine Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta (Özcan & Ar?k, 2019) detayl? olarak sunulmu?tur. Maddelerin telif haklar? ve akademik etik gereklilikleri nedeniyle burada yay?nlanmas? mümkün de?ildir. Lütfen ölçek maddelerinin tam listesi, puanlama yönergeleri ve derecelendirme format? için yukar?da belirtilen akademik makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM